partially preserved and archaeologically valuable cultural layer with finds (Figs. 3–5) dating from the late 16th to the early 20th centuries was recorded. The layer was intersected by later cuts, such as graves and 20th-century construction pits. In trenches 1 and 5, the cultural layer was 20–50 cm thick and was found at a depth of 40–70 cm. Ten graves were found in this layer in trench 1, of which 4 were fully excavated. The graves were arranged in neat rows, with the heads of the deceased oriented in the W and NW direction. No grave goods were found. The graves featured stone arrangements: large boulders were placed above the head and smaller stones covered the top of the grave (Fig. 6). Associated finds suggest that the graves belong to the 19th and early 20th centuries.

Vida Kliaugaitė

Kapinės L. Sapiegos gatvėje Vilniuje

2023 m. spalio–lapkričio mėnesiais KPIP atliko detaliuosius tyrimus naujai aptiktų kapinių vietoje L. Sapiegos gatvėje, Vilniaus miesto istorinės dalies, vadinamos Antakalniu, teritorijoje. Kapinės aptiktos 2023 m. vykdant žvalgymus (L. Vasiliauskas) naujai įrengiamo šilumotiekio darbų metu. Būsimo šilumotiekio trasos vietoje detaliaisiais tyrimais ištirta 32,5 m ilgio ir 2–3 m pločio netaisyklingos formos perkasa bendro 72,4 m² ploto (1 pav.). Aptikta, išpreparuota ir iškelta antropologiniams tyrimams 30 kapų, surinkta ne mažiau kaip 28 individams priklausiusių kaulų iš suardytų kapų.

Kapinės buvo įrengtos kalvoje, kuri urbanizuojant vietovę beveik neišlikusi, jos viršus nuskleistas į šlaitus. Kapai fiksuoti apie 26 m ilgio atkarpoje, iš karto po šaligatvio dangomis (2, 3 pav.). Aukščiau rasti kapai stipriai apardyti laidojant vėliau, performuojant reljefą po kapinių panaikinimo ir klojant miesto komunikacijas. Mirusieji laidoti mediniuose karstuose, jie neišlikę – surinkta tik kaltinių vinių su prilipusiomis karstų medienos liekanomis. Kapuose mirusieji guldyti ant nugaros, galvomis

1 pav. Situacijos planas: 1 – 2023 m. L. Vasiliausko žvalgymų vieta; 2 – 2023 m. detaliųjų tyrimų vieta; 3 – kapų paplitimas tyrinėtame plote. V. Kliaugaitės brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – area surveyed by L. Vasiliauskas in 2023; 2 – detailed excavation area in 2023; 3 – the extent of the cemetery within the excavated area.

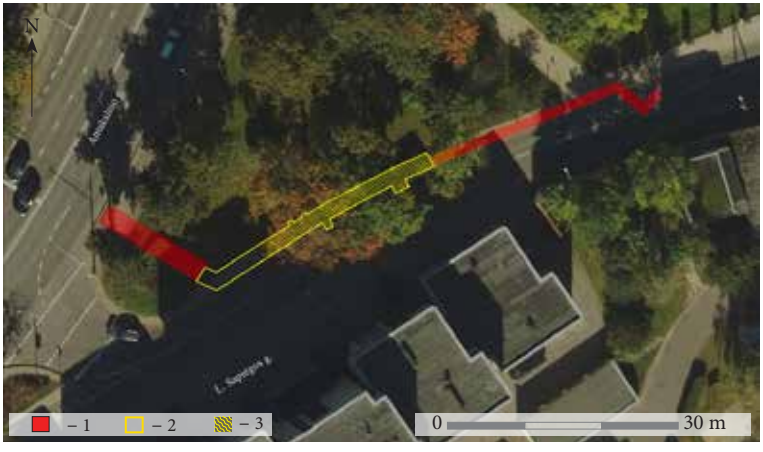

į V, PV ir ŠV, tik 2 palaidoti galvomis į PR. 3 kapuose rasta įkapių: kapuose 17 ir 26 po kryželį, įdėtą krūtinės srityje, kape 29 – kryželis krūtinės srityje ir saga, rasta tarp šlaunikaulių (4 pav.). Aptikti palaidojimai datuojami XVIII a. Remiantis 2023 m. tyrimų duomenimis, kapinės tęsiasi į PR (po važiuojamąja L. Sapiegos gatvės dalimi) ir į ŠV (žalioji zona tarp L. Sapiegos ir Antakalnio gatvių) nuo tirto ploto.

Perkasos PV krašte kapų nefiksuota. Šioje vietoje buvęs reljefas reikšmingai leidžiasi žemyn, po supiltiniais XIX–XX a. sluoksniais tirtas 20–85 cm storio juodos žemės sluoksnis su XVI a. pabaigos–XVIII a. radiniais (daugiausia buitine keramika), gyvulių kaulais. Perkasos PV dalis tirta iki 2 m gylio, kai dėl gresiančių nuošliaužų ir sugriuvus miesto infrastruktūrai tyrimai sustabdyti. Maksimalus kultūrinio sluoksnio storis tirtoje perkasoje nustatytas kalamuoju zondu. Radiniai (162 vienetai) perduoti LNM.

2 pav. Bendras perkasos vaizdas iš Š. V. Kliaugaitės nuotr.

Fig. 2. A general view of the trench from the N.

3 pav. Preparuojamas kapas 5. V. Kliaugaitės nuotr.

Fig. 3. Grave 5 in situ.

4 pav. Kryželiai iš kapų: 1 – kapas 17; 2 – kapas 26; 3 – kapas 29. T. Lekavičiaus nuotr.

Fig. 4. Small crosses recovered from the graves: 1 – grave 17; 2 – grave 26; 3 – grave 29.

The Cemetery on L. Sapiegos Street in Vilnius

In 2023, an unknown cemetery was discovered on L. Sapiegos Street in Vilnius during the installation of a new central heating pipeline. An irregularly shaped trench (32.5 x 2–3 m) covering 72.4 m^2 in total was excavated (Fig. 1), resulting in the discovery of 30 disturbed graves. The remains were exhumed and analysed, and at least 28 individuals were iden-

tified. The cemetery was located on a hill which had been mostly levelled during the urbanisation process, with the top of the hill pushed down the slope. The graves were encountered immediately below the pavement (Figs. 2, 3). The urbanisation of the local area had also severely disturbed the graves. The deceased were buried with their heads to the SW, W, and NW, and the bodies were placed in wooden coffins which have not survived to the present day. Three graves contained grave goods: 3 small crosses and a button (Fig. 4). The graves were dated to the 18th century. A cultural layer spanning the late 16th–18th centuries, 20–85 cm thick, was found on the slope of the former hill.

Mindaugas Mačiulis

Senkapis Vilniuje, Aguonų gatvėje 8, 10

2023 m. rugpjūčio–lapkričio mėnesiais Vilniuje, Aguonų g. 8, sklypo PR, ir Aguonų g. 10, sklypo R, dalyse, atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai. Tyrimai atlikti tose sklypų dalyse, kur anksčiau archeologiniai tyrimai nevykdyti. 2006–2007 m. tuometinio Aguonų g. 10 sklypo (dabartinis adresas – Šaltinių g. 26) PR dalyje atlikti didelės apimties ir itin rezultatyvūs archeologiniai tyrimai (*ATL 2006 metais*, 2007, p. 178–179; *ATL 2007 metais*, 2008, p. 209–212) (R. Žukovskis, R. Butrimaitė). Anuomet nustatyta, jog vietoj buvusios supustyto smėlio kalvos XV–XVI a. būta iki tol nežinomo senkapio. Per du tyrimų sezonus ištirtas 630 m² plotas, jame palaidoti ne mažiau kaip 338 asmenys. Pagal 2006 m. kapuose aptiktus negausius radinius senkapis datuotas XV–XVI a. 2007 m. tyrimai tęsti senkapio PR dalyje. Čia kapai rasti giliai (2–2,5 m gylyje nuo anuometinio paviršiaus), mirusieji palaidoti keliais lygiais (grupiniai kapai). Nustatyta, jog čia buvęs senkapio pakraštys, o rastuose grupiniuose kapuose anuomet galėjo būti palaidotos maro ar kitų epidemijų aukos.

2016 m. Aguonų g. 8, 10 sklypuose atlikti papildomi žvalgomieji tyrimai (*LIIR*, f. 1, b. 4655) (R. Žukovskis). Kastos 4 perkasos 2x5 m (40 m²). Fiksuotas 0,6–2,1 m storio XX a. statybų metu susiformavęs piltinis gruntas. Po juo rastas įžemis – smėlis arba žvyras. Kapų nerasta. 2017 m. abiejuose sklypuose vykdyti labai didelės apimties žvalgymai (*LIIR*, f. 1, b. 9775) (K. Barodičienė). Išžvalgytas apie 8430 m² plotas. Žemės kasimo darbai vykdyti iki 5–6 m gylio. Įžemis pasiektas 1–4 m gyliuose. Virš įžemio rastas XX a. II pusės–XXI a. pradžios piltinis gruntas.

2023 m. Aguonų g. 8, sklypo P dalyje, pradėjus žvalgymus, žvalgytas 30 m² plotas 1 iki įžemio. Plote 1, buvusiame perkastame įžemyje, atsidengus pavieniams žmonių kaulams tyrimai sustabdyti ir inicijuoti Aguonų g. 8 likusios P ir PR sklypo dalių tyrimai. Čia rankiniu būdu iki įžemio ištirtos dvi 100 m² ir 190 m² perkasos 1 ir 2 su griautiniais žmonių kapais. Iš viso ištirtas 290 m² plotas. Aguonų g. 10 likusioje neišžvalgytoje R dalyje žvalgytas apie 959 m² plotas 2 iki projektinio 5–6,5 m gylio. Iš viso archeologinių tyrimų metu ištirtas apie 1280 m² plotas (1 pav.). Nustatyta, jog dabartinio sklypo Aguonų g. 8 PR dalyje rasta neabejotinai to paties, dar 2006 ir 2007 m. gretimame sklype Aguonų g. 10 (dabartiniu adresu – Šaltinių g. 26) tyrinėto senkapio dalis. Čia senkapiui įrengti pasirinktas smėlingos kalvos ar kopos šlaitas, žemėjantis PV–ŠR, PR–ŠV kryptimis. Abiejose tirtose perkasose vos 20–60 cm gylyje nuo žemės paviršiaus XX a. vidurio–XXI a. perkasimų nesuardytose vietose rastas 25–65 cm storio supustytas eolinis smėlis. Perkasose jis išli-